

Prowadzenie pojazdów i demencja

ARKUSZ INFORMACYJNY ZE SZWEDZKIEGO CENTRUM DEMENCJI

Bilkörning och demenssjukdom • faktablad på polska

Funkcjonowanie mózgu wpływa na prowadzenie pojazdu

Demencja jest spowodowana różnymi chorobami i urazami mózgu. Te objawy utrudniają myślenie, planowanie i komunikowanie się.

Zapominanie i trudności z ogarnięciem się w sytuacji są często wczesnymi oznakami. Ponieważ demencja zwykle rozwija się stopniowo, może być trudna do wykrycia na wczesnym etapie.

Ostrzegawcze sygnały u kierowców

Wiele osób cierpiących na demencję nie ma większych problemów z przełączaniem biegów i obsługą pedałów. Objawy demencji zwykle ujawniają się w sytuacjach stresowych, kiedy trzeba przetworzyć dużą ilość informacji i szybko podjąć decyzję. Taką sytuacją może być jazda w dużym natężeniu ruchu lub na skrzyżowaniu.

Demencja we wczesnym stadium może objawiać się w ruchu drogowym na różne sposoby. Niektóre sygnały ostrzegawcze obejmują:

- niedostosowanie prędkości do ruchu ulicznego
- zapominanie o wyłączeniu kierunkowskazów lub wycieraczek przedniej szyby
- nie zwracanie uwagi na innych użytkowników ruchu
- trudności w nawigacji – częste gubienie się

Demencja jest czynnikiem przyczyniającym się do wielu wypadków

Badania dowodzą, że ponad połowa kierowców w wieku powyżej 65 lat, którzy giną w wypadkach drogowych, ma zmiany w mózgu wskazujące na demencję. Prawdopodobnie większość z nich nie wykazywała żadnych poważnych objawów. Kierowcy z demencją ryzykują nie tylko własnym życiem, ale także życiem innych.

Wczesna diagnoza jest kluczowa

W przypadku podejrzenia demencji należy jak najszybciej skontaktować się z lekarzem. Ważne jest, aby poddać się badaniu lekarskiemu niezwłocznie, aby uzyskać prawidłową diagnozę, pomoc i leczenie.

Ocena przeszkód medycznych

Twój lekarz zbada również, czy istnieją jakieś czynniki medyczne, które uniemożliwiają Ci prowadzenie pojazdów. Jeśli okaże się, że tak jest, lekarz ma obowiązek zgłosić to do Szwedzkiej Agencji Transportu (Transportstyrelsen), która następnie zdecyduje, czy możesz nadal korzystać z prawa jazdy. Możesz wnieść odwołanie do sądu, jeśli uważasz, że decyzja Szwedzkiej Agencji Transportowej jest nieprawidłowa.

Co mówi prawo?

Zasadniczo prowadzenie samochodu jest zabronione w przypadku zdiagnozowania demencji.

W wyjątkowych przypadkach łagodnej demencji możliwe jest dalsze posiadanie prawa jazdy, jeśli objawy nie wpływają na bezpieczeństwo na drodze. W takich przypadkach lekarz musi ponownie zbadać stosowność danej osoby do posiadania prawa jazdy w ciągu jednego roku.

Delikatna kwestia

Brak możliwości prowadzenia samochodu jest często delikatną kwestią, związaną z poczuciem własnej wartości i swobodą podróżowania w dowolne miejsce. Dlatego też zarówno osoba bezpośrednio dotknięta chorobą, jak i jej krewni powinni być zaangażowani w dyskusję na temat prowadzenia samochodu i posiadania prawa jazdy.

Więcej informacji

Przepisy i ogólne porady Szwedzkiej Agencji Transportu, dotyczące wymogów medycznych związanych z posiadaniem prawa jazdy itp. (Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om medicinska krav för innehav av körkort m.m.) TSFS 2010:125 • www.transportstyrelsen.se

© Svenskt Demenscentrum

Więcej informacji i arkusze informacyjne w języku polskim są dostępne na stronie internetowej Svenskt Demenscentrum: www.demenscentrum.se/pl

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, (08) 690 5800, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se

Bilkörning och demenssjukdom

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Hjärnans förmåga påverkar körningen

Demenssjukdom beror på olika sjukdomar och skador i hjärnan. Symtomen gör det svårare att tänka, planera och kommunicera.

Glömska och svårigheter att orientera sig är ofta tidiga tecken. Eftersom demenssjukdom brukar komma smygande kan den vara svår att uppmärksamma i ett tidigt skede.

Varningstecken hos bilförare

Många personer med demens har inga större problem med att hantera växelspak och pedaler. Demenssymtomen brukar bli märkbara först i stressiga situationer, när man ska bearbeta en stor mängd information och snabbt fatta beslut. En sådan situation kan vara körning i tät trafik eller vägkorsning.

Demenssjukdom i tidig fas kan yttra sig på olika sätt i trafiken. Några varningstecken är:

- anpassar inte hastigheten efter trafiken
- glömmer att stänga av blinkers eller vindrutetorkare
- observerar inte medtrafikanter
- svårigheter att hitta – kör ofta vilse

Demens inblandat i många olyckor

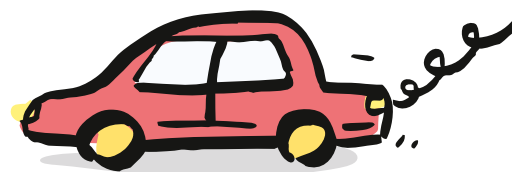
Forskning visar att mer än hälften av de bilförare som omkommer i trafiken och är äldre än 65 år har förändringar i hjärnan som tyder på demenssjukdom. De flesta av dem har sannolikt inte uppvisat några allvarliga symtom. Bilförare med demenssjukdom riskerar inte bara sitt eget liv utan även andras.

Tidig diagnos viktig

Kontakta en läkare snarast vid misstanke om demenssjukdom. Det är viktigt att få till stånd en undersökning tidigt för att få rätt diagnos, hjälp och behandling.

Utredar medicinska hinder

Läkaren utredar även om det finns medicinska hinder för bilkörning. När så bedöms vara fallet är läkaren skyldig att anmäla detta till Transportstyrelsen som sedan fattar beslut om fortsatt körkortsinnehav. Om personen i fråga anser att Transportstyrelsens beslut är felaktigt kan det överklagas till domstol.

Vad säger lagen?

I princip är det förbjudet att köra bil om man har en demensdiagnos. I undantagsfall kan lindrig demenssjukdom förenas med fortsatt körkortsinnehav för personbil, om symtomen inte bedöms påverka trafiksäkerheten. I sådana fall ska läkaren pröva personens körkortslämplighet på nytt inom ett år.

En känslig fråga

Att inte längre få köra bil är ofta en känslig fråga, kopplad till självkänsla och frihet att ta sig dit man vill. Därför bör både personen som direkt berörs och dennes anhöriga finnas med i diskussionen kring bilkörning och körkortsinnehav.

Mer information

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om medicinska krav för innehav av körkort m.m. (TSFS 2010:125) • www.transportstyrelsen.se

2025 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se